

Правилник о техничким нормативима за стабилне инсталације за дојаву пожара

Правилник је објављен у "Службеном листу СРЈ", бр. 87/93.

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се:

- 1) захтеви који морају бити испуњени при пројектовању, пословању и одржавању стабилних инсталација за дојаву пожара;
- 2) поступак и начин означавања и обележавања уређаја и делова система за дојаву пожара;
- 3) техничке мере надзора стабилних инсталација за дојаву пожара;
- 4) начин руковања и одржавања система и уређаја;
- 5) захтеви за број и размештај јављача пожара;
- 6) захтеви за повезивање стабилне инсталације за дојаву са технолошком и електротехничком опремом;
- 7) захтеви за контролне књиге прегледа и испитивања стабилне инсталације за дојаву пожара.

Члан 2.

Изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) аутоматски јављач пожара је део стабилне инсталације за дојаву пожара, који непрекидно или у одређеним временским размацима прати одговарајуће физичке или хемијске промене омогућујући откривање пожара у надзираном простору;
- 2) ручни јављач пожара је уређај за ручно узбуњивање (алармирање) којег укључује човек након откривања пожара;
- 3) елемент за узбуњивање (алармирање) је уређај, који у случају пожара даје звучне и/или светлосне сигнале;
- 4) преносни водови су спољне везе с деловима стабилне инсталације за дојаву пожара, а служе за пренос информација и напајање енергијом;
- 5) надзорна површина је површина пода, коју надзире један аутоматски јављач пожара;
- 6) подручје надзора (подручје на коме се примењују техничке мере надзора) је цело подручје надзирано стабилном инсталацијом за дојаву пожара;
- 7) дојавна зона је група јављача предвиђена за један сигнал у дојавној централи;
- 8) дојавна централа је уређај за надзор и управљање који је у вези с јављачима пожара и обавља светлосно и звучно узбуњивање и пренос сигнала о пожару на паралелне сигнализаторе и противпожарним службама;
- 9) узбуна (аларм) је звучна и светлосна сигнализација пожарног сигнала;
- 10) лажно узбуњивање је остварење пожарног сигнала услед техничких сметњи или преваре;
- 11) селективно узбуњивање је узбуњивање једног лица или више унапред одређених лица (према плану узбуњивања);
- 12) опште узбуњивање је узбуњивање неодређеног броја лица путем елемената за узбуњивање;
- 13) двозонска зависност је утврђени поступак у случају појаве пожара;
- 14) двозонска зависност је мера за спречавање лажног узбуњивања. Активирањем јављача из прве зоне може се извршити селективно узбуњивање или нека управљачка функција, а активирањем јављача и из друге зоне укључују се опште узбуњивање и остале управљачке функције;
- 15) контролна књига је књига за уношење свих података о редовним испитивањима, ревизијама, надоградњама, укључивању и искључивању појединих зона, као и о дојавама сметњи и пожара. Уз сваки податак уноси се датум, време и кратак опис догађаја и потпис дежурне особе.

II. ЗАХТЕВИ ЗА СТАБИЛНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ ЗА ДОЈАВУ ПОЖАРА

Члан 3.

Стабилна инсталација за дојаву пожара мора бити тако пројектована и изведена да правилним избором, бројем и распоредом јављача пожара омогућује сигнализирање појаве пожара у најраније могућој фази, уз довољно велику сигурност спречавања лажних узбуњивања.

Члан 4.

Светлосна сигнализација сметњи не сме се искључивати. Она се аутоматски искључује по отклањању сметње.

Члан 5.

Осетљивост стабилне инсталације за дојаву пожара могу мењати само за то обучена лица.

III. ПЛАН УЗБУЊИВАЊА (АЛАРМИРАЊА)

Члан 6.

Стабилна инсталација за дојаву пожара захтева детаљно разрађен план узбуњивања, у којем морају бити утврђени поступци узбуњивања за време и ван радног времена, који мора бити усклађен с општим планом заштите од пожара.

Члан 7.

План узбуњивања поставља се у непосредној близини дојавне централе, а мора у сваком тренутку осигурати следеће:

- 1) упозорење лицима у опасности ради правовремене евакуације;
- 2) укључивање дежурног лица и локалне ватрогасне јединице;
- 3) узбуњивање најближе ватрогасне бригаде;
- 4) узбуњивање чланова особља, који имају специјалне дужности (израда планова борбе против пожара, усмеравање екипа за гашење и информисање);
- 5) предвиђање свих мера у случају неисправности или искључивања појединих дојавних зона.

Члан 8.

Пожарна узбуна (аларм) мора се сигнализирати светлосно и звучно на дојавној централни, свим паралелним таблоима и у локалном пожарном контролном центру.

Пожарна узбуна мора бити таква да омогућује брзо проналажење места појаве пожара.

Неовлашћена лица не смеју искључити уређај за пожарну узбуну.

IV. АУТОМАТСКИ ЈАВЉАЧИ ПОЖАРА

Члан 9.

Аутоматски јављачи пожара, према принципу рада, деле се на:

- а) термичке јављаче, који реагују на повећање температуре;
- б) димне јављаче, који реагују на производе сагоревања и/или честица које лебде у атмосфери, чији се дијаметар креће од 10 μm (видљиви дим) до 1 μm (невидљиви дим);
 - 1) јонизујуће димне јављаче, који реагују на производе сагоревања који утичу на промену јонизујуће струје у радиоактивној комори јављача;
 - 2) оптичке димне јављаче, који реагују на производе сагоревања који доводе до апсорпције или распршивања светлости у инфрацрвеном, видљивом и/или ултраљубичастом опсегу електромагнетног спектра;
 - ц) јављаче гаса, који реагују на гасовите производе сагоревања и/или на производе разлагања услед топлоте;
 - д) јављаче пламена, који реагују на емитовано зрачење из пламена.

V. ДОЈАВНА ЦЕНТРАЛА

Члан 10.

Дојавна централа прихвата податке о пожару од прикључених јављача и укључује звучну и светлосну сигнализацију одређујући место опасности.

Дојавна централа преноси информацију о пожару преко предајног уређаја даљинске сигнализације противпожарној служби и/или преко уређаја за управљање аутоматском противпожарном инсталацијом укључује гашење.

Дојавна централа непрекидно контролише правилан рад стабилне инсталације за дојаву пожара и даје звучне и светлосне сигнале упозорења при било којој неисправности.

Звучни сигнал узбуне (аларма) мора се разликовати од звучног сигнала квара.

Члан 11.

Дојавна централа мора садржавати:

- 1) индикатор узбуне (црвене боје);
- 2) индикатор дојавне зоне (црвене боје);
- 3) индикатор неисправности (жуте или беле боје);
- 4) индикатор укљученог стања (зелене боје);
- 5) индикатор искључености дојавне зоне или дела ватро-дојавног система (жуте боје);
- 6) индикатор напајања из резервног извора (зелене боје);
- 7) уређај за извођење функционалне контроле.

Члан 12.

Дојавна централа мора сигнализирати следеће кварове:

- 1) искључење из рада једног или више јављача;
- 2) квар на примарним водовима;
- 3) квар на извору напајања;
- 4) испад осигурача у функционално важним струјним колима;
- 5) спој са земљом.

Члан 13.

Уређај за извођење функционалне контроле мора контролисати рад:

- 1) индикатора узбуне и квара;
- 2) индикатора дојавне зоне.

Члан 14.

Светлосна сигнализација узбуне или квара мора бити изведена тако да остаје укључена за време трајања пожара или квара, без обзира на искључивање звучне сигнализације.

Члан 15.

Сви осигурачи дојавне зоне - индикатори и уређаји за руковање морају бити видно и трајно означени.

Члан 16.

На дојавној централи за више дојавних зона мора постојати могућност једноставног искључивања сваке дојавне зоне без утицаја на нормалан рад осталих дојавних зона.

Члан 17.

Кућиште за смештај дојавне централе мора бити механички отпорно, омогућавати прегледност свих индикатора и онемогућавати неовлашћено руковање.

Члан 18.

Дојавна централа мора бити постављена у просторији где се непрекидно дежура или мора до места с непрекидним дежурством бити осигурана паралелна сигнализација, односно аутоматски даљински пренос сигнала пожара и сметње.

У близини дојавне централе мора бити:

- 1) план узбуњивања,
- 2) контролна књига,
- 3) упутство за руковање и одржавање дојавне централе.

Члан 19.

На дојавну централу мора се поставити натписна плочица с подацима о произвођачу, типској ознаци централе, години производње, фабричком броју и броју уверења о квалитету.

VI. ЕЛЕМЕНТИ ЗА УЗБУЊИВАЊЕ (АЛАРМИРАЊЕ)

Члан 20.

Елементи за узбуњивање (алармирање) (сирене, звона, лампе, бљескалице), предајници и пријемници даљинске сигнализације морају стално бити у исправном стању и заштићени од оштећења и блокирања.

Елементи за пожарно узбуњивање морају се разликовати од елемената за остала узбуњивања.

Елементи за узбуњивање морају бити црвене боје или обложени натписним плочицама "пожарна узбуна".

За бољи надзор и бржу оријентацију акције на гашењу пожара потребно је примењивати уређаје за паралелну сигнализацију и/или синоптичке табле с учртаним објектима и дојавним зонама.

VII. ТЕХНИЧКЕ МЕРЕ НАДЗОРА

Члан 21.

Подручја на којима се примењују техничке мере надзора морају просторно или грађевински бити одвојена од подручја на којима се те мере не примењују помоћу противпожарних зидова и подова.

Члан 22.

Техничке мере надзора примењују се на:

- 1) лифтове, као и транспортна и трансмисијска окна;
- 2) кабловске канале и окна;
- 3) клима-уређаје и вентилацијске уређаје,
- 4) канале и окна за отпад, као и спремнице за сакупљање;
- 5) коморе и просторе у зиду;
- 6) међустропне и међуподне просторе.

Члан 23.

Изузетно од одредаба члана 22. овог правилника, техничке мере надзора не примењују се на:

- 1) санитарне просторе и праонице без запаљивих материјала или отпадака;
- 2) кабловске канале и окна који су недоступни људима и ватроотпорно одвојени;
- 3) подземна склоништа која се у мирнодопско време не употребљавају у друге сврхе;
- 4) просторе који су заштићени једном од аутоматских инсталација за гашење;
- 5) међупросторе у стропу и поду, ако су: нижи од 0,8 m , без водова за сигурносне уређаје, пожарног оптерећења мањег од 25 MJ/m², подељени у целине не дуже од 10 m и не шире од 10 m .

VIII. ДОЈАВНЕ ЗОНЕ

Члан 24.

Подручје на које се примењују техничке мере надзора дели се на дојавне зоне. Одређивање дојавних зона мора бити такво да се може брзо и једнозначно одредити месо избијања пожара.

Дојавна зона сме се распростирати само по једној етажи (изузетак су степеништа, лифтови и слична окна), а не сме бити већа од пожарног сектора нити већа од 1 600 m².

Члан 25.

У једној дојавној зони сме бити више простора само ако су суседни, а нема их више од пет с укупном површином не већом од 400 m², или ако су суседни, а прилази се могу лако надгледати и укупна површина није већа од 1 000 m².

У случајевима из става 1. овог члана обавезно је предвидети одвојене индикаторе деловања због лакшег и бржег проналажења простора у којем се појавио пожар.

Члан 26.

Јављачи пожара у међуподовима и међустроповима, кабловским каналима, клима-уређајима и сл., морају бити груписани у одвојене дојавне зоне.

Члан 27.

На сваком јављачу или у његовој непосредној близини мора бити уочљиво којој дојавној зони припада.

Члан 28.

Дојавна зона у примарном воду може максимално садржавати 25 аутоматских јављача пожара. Посебне дојавне зоне са ручним јављачима не смеју садржавати више од 10 ручних јављача.

IX. ИЗБОР ЈАВЉАЧА ПОЖАРА

Члан 29.

Избор јављача пожара зависи од очекиваних пожарних величина које се могу јавити при настанку пожара, висини простора, утицају околних погонских услова и могућих извора сметњи.

Ако се у фази настајања пожара може очекивати тињајући развој с димом и мало топлоте и зрачења пламена, морају се употребити димни јављачи.

Ако се у фази настајања пожара може очекивати брзи развој пожара уз јако ослобађање топлоте и интензивно зрачење пламена, могу се примењивати димни и термички јављачи или јављачи пламена или њихове комбинације.

Димни јављачи се примењују у просторима у којима могу настати штете од дима, без обзира на то да ли је реч о очувању људских живота или о скупоценим уређајима осетљивим на дим.

X. УТИЦАЈ ВИСИНЕ ПРОСТОРА

Члан 30.

Међузависност различитих аутоматских јављача пожара и висине простора мора да одговара захтевима датим на слици 1.

Графички приказ слике 1 која је саставни део овог правилника није посебно дат из техничких разлога.

Члан 31.

Зависност површине димних јављача на којој се примењују техничке мере надзора и висине простора мора да одговара захтевима датим и на слици 2.

Графички приказ слике 2 која је саставни део овог правилника није посебно дат из техничких разлога.

XI. УТИЦАЈ ТЕМПЕРАТУРЕ, СТРУЈАЊА ВАЗДУХА И ВИБРАЦИЈА

Члан 32.

Димни јављачи и јављачи пламена могу се постављати на места на којима температура не прелази +50 °C .

Температура реаговања термичких јављача мора бити између 10 и 35 °C изнад највише температуре која може настати природним или погонским деловањем у околини јављача.

У просторима с температуром испод 0°C не постављају се димни јављачи.

За температуре испод 0 °C препоручују се термички јављачи пожара.

Члан 33.

Димни јављачи могу бити постављени у простору у којем брзина струјања ваздуха није већа од 5 m/s, осим ако је дозвољена примена јављача и за веће брзине.

Термички јављачи и јављачи пламена не подлежу утицају брзине струјања ваздуха.

Члан 34.

Вибрације не смеју да утичу на правилан рад јављача пожара. Пре монтаже јављача треба измерити вибрације и утврдити могуће утицаје.

XII. УТИЦАЈ ВЛАГЕ, ДИМА, ПРАШИНЕ И СВЕТЛОСТИ

Члан 35.

Дозвољена је релативна влага ваздуха до 95%, али се мора онемогућити стварање магле и росе код димних јављача.

При спровођењу техничких мера надзора у просторима у којима постоји могућност прскања воде обавезно се употребљавају јављачи одговарајуће заштите.

Члан 36.

Ако су у погонима пропратне појаве дим, прашина или слични аеросоли, лажно узбуњивање димних јављача треба спречити применом филтра и заклона.

Употреба термичких јављача је поузданија и сигурнија.

Члан 37.

Ако је због висине простора или из других разлога, неизбежна употреба јављача пламена, нежељене утицаје светлости треба спречити применом посебних завесица и прекривача који се стављају на јављаче.

XIII. БРОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВЉАЧА ПОЖАРА

Члан 38.

Број и размештај јављача пожара одређују се према врсти јављача, просторној геометрији штићеног простора и условима околине.

Јављачи се одабирају тако да очекиване пожаре могу детектовати у почетним фазама, а смештају тако да се спрече лажна узбуњивања.

Члан 39.

Број јављача површина на којима се примењују техничке мере надзора морају испуњавати захтеве дате у табели 1.

Табела 1

ОСНОВНА ПОВРШИНА НАДЗИРАНОГ ПРОСТОРА m ²	ТИП ЈАВЉАЧА	ВИСИНА ПРОСТОРА m	Максимална површина надзора (А) и највећи дозвољени хоризонтални размак између јављача и одређене тачке стропа (D) и припадајућа гранична кривуља (K)								
			НАГИБ КРОВА								
			<15 ⁰			>15-30 ⁰			>30 ⁰		
			A	D	K	A	D	K	A	D	K
<80	ДИМНИ	<12	80 m ²	6,7 m	K ₇	30 m ²	7,2 m ²	K ₈	80 m ²	8,0 m	K ₈
>80	ДИМНИ ДИМНИ	<6 6-12	60 m ² 80 m ²	5,8 m 6,7 m	K ₅ K ₇	80 m ² 00 m ²	7,2 m 8,0 m	K ₈ K ₉	00 m ² 20 m ²	9,0 m 9,9 m	K ₁₀ K ₁₁
<30	ТЕРМИЧКИ 1 ТЕРМИЧКИ 2 ТЕРМИЧКИ 3	7,5 6,0 4,5	30 m ²	4,4 m	K ₂	30 m ²	4,9 m	K ₃	30 m ²	5,5 m	K ₆
>30	ТЕРМИЧКИ 1 ТЕРМИЧКИ 2 ТЕРМИЧКИ 3	7,5 6,0 4,5	20 m ²	3,6 m	K ₁	30 m ²	4,9 m	K ₃	40 m ²	6,3 m	K ₄
	ЈАВЉАЧ ПЛАМЕНА	1,5-20	ПОСЕБНО ЗА СВАКИ ПОЈЕДИНАЧНИ СЛУЧАЈ								

Табела 1

Максимално дозвољени хоризонтални размаци између јављача одређени су дијаграмом на слици 3.

Графички приказ слике 3 која је саставни део овог правилника није посебно дат из техничких разлога.

Дозвољено одступање од квадратне расподеле јављача може бити према изведеним граничним кривуљама К.

Унутар припадајућих граничних кривуља одабрати размаке за "а" и "б".

У подручју између Y и Z јаче извучене граничне кривуље означавају максималну надзирану површину.

Члан 40.

При пројектовању јављача за двозонску зависност за исте пожарне величине дефинисане надзиране површине редукују се за 50%.

Члан 41.

Димне и термичке јављаче пожара треба, по правилу, постављати под стропом, а ако није то могуће, дозвољено је постављање на зидове, носаче, стубове или вешањем на жичану ужад испод крова зграде са светларницима.

Потребни размаци димних јављача према стропу дати су у табели 2.

ВИСИНА ПРОСТОРА m	Размак (DV) димних јављача у односу на строп или кров mm					
	Нагиб крова до 5 °		Нагиб крова >15 °-30 °		Нагиб крова >30 °	
	min.	maks.	min.	maks.	min.	maks.
до 6	30	200	200	300	300	500
од 6 до 8	70	250	250	400	400	600
од 8 до 10	100	300	300	500	500	700
од 10 до 12	150	350	350	600	600	800
од 12 до 20	250	450	500	700	800	1000

Табела 2

XIV. РАЗМЕШТАЈ ЈАВЉАЧА КОД СТРОПОВА С ПОТПОРАМА

Члан 42.

Потпоре, носачи, греде, ребра и др. утичу на размештај јављача ако им је висина већа од одређене висине.

Међузависност висине простора, висине потпора и утицаја на размештај јављача дата је на слици 4.

Графички приказ слике 3 која је саставни део овог правилника није посебно дат из техничких разлога.

Члан 43.

Ако је поједини део стропа већи или једнак 0,6-струкој дозвољеној надзираној површини јављача, тада у свако поље треба поставити јављаче.

Ако су површине поља веће од дозвољене надзиране површине, поједина поља треба посматрати као засебне просторе.

Ако је висина потпора изнад 800 mm , за свако поље стропа мора се предвидети по један јављач.

XV. СМЕШТАЈ ЈАВЉАЧА У УСКИМ ПРОСТОРИМА

Члан 44.

У пролазима, ходницима и другим просторима са стропом ужим од 3 m размаци између јављача морају бити:

- за термичке јављаче до 10 m ,

- за димне јављаче до 15 m .

Максимално дозвољене надзиране површине не смеју се прекорачити.

XVI. РАЗМАК ЈАВЉАЧА ОД ЗИДОВА

Члан 45.

Размак јављача од зидова не сме бити мањи од 0,5 m , изузев пролаза и канала ширине мање од 1 m .

Дозвољени размак од зида може се одабрати према дијаграму на слици 5.

Графички приказ слике 5 која је саставни део овог правилника није посебно дат из техничких разлога.

- A - површина која се надзире
- B - размак међу јављачима
- C - размак између јављача и зида

XVII. РАЗМАК ЈАВЉАЧА ОД УСКЛАДИШТЕНЕ РОБЕ ИЛИ УРЕЂАЈА

Члан 46.

Хоризонтални и вертикални размак јављача од уређаја или ускладиштене робе не сме ни на једном месту бити мањи од 0,5 m.

Ускладиштени материјал који до стропа не оставља већи отвор од 5% висине простора сматра се зидом.

XVIII. РАЗМАК ЈАВЉАЧА ОД СТРОПА И КРОВА

Члан 47.

Термички јављачи постављају се на строп. При постављању димних јављача употребљавају се вредности из табеле 2.

Димни јављачи могу бити постављени непосредно на строп или слеме крова, ако је висина равног стропа мања од 8 m, односно ако је висина слемена мања од 4 m.

XIX. РАСПОРЕД ЈАВЉАЧА КОД ПОСЕБНИХ ОБЛИКА СТРОПА И КРОВА

Члан 48.

Код простора с косим стропом, као и троугластим или слеменастим кровом, чији је нагиб већи од 15, треба поставити ред детектора у вертикалној равни врха простора, односно највишег дела простора.

XX. УТИЦАЈ ВЕНТИЛАЦИЈЕ И КЛИМАТИЗАЦИЈЕ

Члан 49.

Јављачи за надзор простора не смеју се постављати у струју свежег ваздуха клима-уређаја и вентилационих уређаја.

Перфориране стропове, који служе за вентилацију, треба затворити на растојању од 0,5 m до јављача.

У вентилисаном и климатизованој просторији спречено је настајање велике концентрације дима, а тиме је смањена и осетљивост стабилне инсталације за дојаву пожара. У том случају треба смањити надзирану површину јављача и повећати његову осетљивост.

XXI. РАСПОРЕД И СМЕШТАЈ РУЧНИХ ЈАВЉАЧА

Члан 50.

Ручни јављач пожара је обавезно саставни део стабилне инсталације за дојаву пожара.

Ручни јављачи постављају се не само с унутрашње него и са спољне стране зграде на зидовима и конструкцијама с висином уградње 1,5 m од нивоа пода или земље.

Унутар зграде, ручни јављачи постављају се на путевима за евакуацију, у ходницима, пролазима, на степеништима, излазима, у близини простора с већим пожарним ризиком, уз важне комуникације и у близини ручних апарата за гашење пожара.

Унутар зграда, ручни јављачи постављају се у размаку од највише 40 m, а изван зграда од највише 120 m један од другог.

Члан 51.

Уз сваки ручни јављач мора бити постављена натписна плочица на којој је тачно назначена намена и начин укључивања.

Није дозвољено постављање ручних јављача у исте дојавне зоне с аутоматским јављачима.

XXII. СПРЕЧАВАЊЕ ЛАЖНИХ УЗБУЊИВАЊА

Члан 52.

Термички јављачи не смеју бити смештени на местима на којима околна температура услед природних или погонских топлотних извора, може довести до нежељеног узбуњивања стабилне инсталације за дојаву пожара.

При размештају термичких јављача треба водити рачуна на могућност директном утицају сунца, термичким зрачењима погонских уређаја, као и о утицају врућег ваздуха или вруће паре.

Члан 53.

Димни јављачи не смеју бити смештени у близини радних места и погонских уређаја који су извор дима, паре, прашине или сличних аеросола.

Да би се спречило лажно узбуњивање, при смештају димних јављача у ниским просторима (висине до 3m) треба предузети мере, као што су:

- размештај јављача изван простора стропа који је изнад сталног радног места;
- употреба двозонске зависности;
- замена димних јављача с термичким;
- употреба јављача с временским затезањем;
- забрана пушења;

- смањење осетљивости стабилне инсталације за дојаву пожара.

У просторима с јаким струјањима ваздуха јављаче треба заштитити посебним лименим заклонима прилагођеним за те намене (ветробран).

XXIII НАПАЈАЊЕ ЕНЕРГИЈОМ

Члан 54.

Напајање енергијом мора бити из два извора. Први извор је електрична мрежа, а други - акумулаторска батерија.

При нестанку енергије из електричне мреже акумулаторска батерија аутоматски и без прекида преузима напајање стабилне инсталације.

Члан 55.

Извори енергије морају бити спојени чврстим фиксним прикључцима на систем стабилне инсталације.

Испад једног од извора, у случају сметње, не сме изазвати испад другог извора енергије, а светлосно и звучно мора бити регистрован на дојавној централи.

Приликом преласка с једног извора на други извор не сме доћи до штетног утицаја на рад стабилне инсталације.

Члан 56.

Енергија која се користи за напајање стабилне инсталације не сме бити употребљена за напајање других уређаја.

Уређаји прикључени на секундарне водове могу бити напајани и другим облицима напајања енергијом.

XXIV. ЕЛЕКТРИЧНА МРЕЖА

Члан 57.

Напајање енергијом из електричне мреже мора бити такво да омогућује трајан погон стабилне инсталације за дојаву и пуњење акумулаторске батерије.

За довод енергије мора бити употребљено одвојено струјно коло с посебно означеним осигурачем (црвена боја).

Мора се онемогућити да се искључивањем погонских уређаја искључи и струјно коло према дојавној централи.

Члан 58.

Уређај за пуњење акумулатора мора бити тако димензиониран да се акумулатор испразњен до крајње дозвољеног напона може аутоматски напунити у року од 24 h на 80% називног капацитета.

Пуњење акумулатора мора бити окончано најкасније по истеку 48 h .

XXV. АКУМУЛАТОРСКЕ БАТЕРИЈЕ

Члан 59.

За стабилне инсталације с аутоматском дојавом сметње, на местима на којима није обезбеђено стално дежурство, капацитет батерије треба израчунавати тако да при неисправном напајању мрежним напоном буде осигуран трајан рад од 72 х стабилне инсталације, с тим да се након тога, може укључити уређај за узбуњивање за пожарни сектор с највећом енергетском потрошњом и напајањем од 30 min .

За стабилне инсталације с аутоматском дојавом сметње на местима на којима су обезбеђени непрекидно дежурство и служба за отклањање кварова, капацитет батерије треба одабрати тако да се при неисправном мрежном напајању омогући несметан рад инсталације од најмање 30 h и пола сата рада уређаја за узбуњивање.

За стабилне инсталације с аутоматском дојавом сметње, на местима на којима су обезбеђени, непрекидно дежурство и служба за отклањање кварова, капацитет батерије треба одабрати тако да је при неисправном напајању мрежним напоном могућ трајно несметан рад инсталације од најмање 4 h и пола сата рада елемената за узбуњивање за пожарни сектор с највећом енергетском потрошњом. У таквом случају мора бити на располагању резервно мрежно или агрегатско напајање које се аутоматски укључује испадом првог мрежног напајања.

Члан 60.

За стабилне инсталације за дојаву мора се употребљавати акумулатор са роком трајања који није краћи од четири године.

Акумулатори с мокрим ћелијама морају се постављати у просторије - довољно ветрене, суве и сигурне од залеђивања.

Акумулатори се постављају тако да буду заштићени од спољних утицаја и оштећења и да је могућ приступ због одржавања и испитивања.

XXVI. ПОВЕЗИВАЊЕ СТАБИЛНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ ЗА ДОЈАВУ С ТЕХНОЛОШКОМ И ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОМ ОПРЕМОМ И ИСПИТИВАЊЕ

Члан 61.

На излазима дојавне централе треба предвидети контактне или бесконтактне елементе за управљање технолошком и електротехничком опремом објекта.

Дојавна централа формира импулс за управљање аутоматским уређајима за гашење пожара и импулс за енергетско искључење надзираног објекта при укључивању најмање два димна јављача пожара постављена у надзираној просторији.

Управљање уређајима за вентилацију и климатизацију дозвољава се већ при укључивању једног димног јављача пожара.

XXVII. КАБЛОВИ И ПРОВОДНИЦИ

Члан 62.

Стабилна инсталација за дојаву и припадајући преносни водови морају бити изведени властитом мрежом каблова и водова.

Каблови морају бити изведени с механичком заштитом која одговара захтевима надзираног простора, а у складу с опште важећим електротехничким прописима за извођење у зградама и индустрији.

Пресек каблова мора бити одабран тако да одговара потрошњи струје употребљених уређаја и захтевима у погледу максимално дозвољеног електричног отпора линије.

Пресек вода у каблу не сме бити мањи од 0,6 mm .

При употреби вишежилних каблова треба остављати 10% резерве од броја водова и стезалки (спојница) у разводним ормарима.

Члан 63.

Није дозвољено да се заједнички у једној цеви, ормару, каблу, посебном каналу или вертикали (силазишту), полажу струјна кола с напоном до 50 V са струјним колима напона вишег од 50 V .

Разводне кутије и ормари стабилне инсталације морају бити означени црвеном бојом.

Број повезивања (спајања) треба да буде што мањи, а свако спајање изведено лемљењем или другом јако сигурном механичком методом.

Члан 64.

Против електричних утицаја који ометају рад (електрична интерференција, муња, укључивање и искључивање снажних потрошача, електричне искре и електромагнетски таласи) треба предузети одговарајуће заштитне мере, као што су полагање каблова и водова у металне уземљене цеви и/или употреба специјалних филтера и других заштитних мера.

Члан 65.

Отпор изолације између вода и вода и земље мора износити најмање 500 килоома (к D).

За мерење отпора изолације не сме се употребљавати инструмент с напоном вишим од 50 V , осим ако су сви делови стабилне инсталације одвојени од вода и кабла.

Члан 66.

Електричне инсталације и опрема стабилне инсталације морају одговарати простору у који се уграђују (нпр. водонепропусна, за тропске услове, за уградњу у експлозијски угрожене просторе).

Стабилна инсталација за дојаву пожара мора бити тако пројектована и изведена да не изазива радио и/или телевизијске сметње.

Члан 67.

За функционално испитивање стабилне инсталације мора се прибавити следећа документација:

- 1) пројект изведеног стања стабилне инсталације за дојаву;
- 2) план узбуњивања;
- 3) упутство за руковање и одржавање дојавне централе;
- 4) програм рада централе и управљања вентилацијом, климом, клапнама, вратима и искључењима;
- 5) контролна књига (прегледа и испитивања, чији је образац одштампан у прилогу овог правилника и чини њихов саставни део);
- 6) сви извештаји о испитивању уграђене опреме;
- 7) испитне листе и протоколи за електричне инсталације.

Члан 68.

Приликом функционалног испитивања стабилне инсталације мора се испитати рад сваког уграђеног елемента - сваког јављача, сваког елемента за узбуњивање и свих елемената за пренос сигнала, као и рад дојавне централе и сва управљања која она обавља.

По отклањању свих уочених сметњи и неисправности и поновном испитивању издаје се извештај о функционалности стабилне инсталације за дојаву пожара.

XXVII. ОДРЖАВАЊЕ СТАБИЛНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ ЗА ДОЈАВУ

Члан 69.

Корисник инсталације мора осигурати да око сваког аутоматског јављача буде слободан простор у пречнику од најмање 750 mm , и да ручни јављачи буду непрекидно видљиви и доступни.

Члан 70.

Корисник стабилне инсталације дужан је да осигура преглед инсталације:

- 1) након појаве пожара;
- 2) након појаве знакова поремећаја погонске спремности;
- 3) при неправилном функционисању;
- 4) при промени технологије;
- 5) при промени намене простора који утичу на примену техничких мера надзора.

Члан 71.

Мере редовног одржавања стабилних инсталација морају се уносити у контролну књигу. Образац контролне књиге одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Рад стабилне инсталације проверава одговорно лице корисника инсталације у размацама не дужим од два месеца.

Приликом редовне провере рада обавезно се испитују:

- 1) најмање један јављач по примарном воду;
- 2) сви елементи за узбуђивање;
- 3) сви предајници и пријемници сигнализације;
- 4) сви уређаји за аутоматско гашење;
- 5) склопни уређаји за искључивање вентилације, погона и сл.;
- 6) уређаји за напајање енергијом (визуелни преглед прикључака и нивоа електролита).

Члан 72.

Периодични прегледи стабилне инсталације за дојаву пожара обавезно се обављају једанпут годишње.

Периодични преглед обухвата функционалну контролу стабилне инсталације и детаљан преглед свих саставних делова.

Члан 73.

При годишњем периодичном прегледу мора се извршити:

- 1) провера контролне књиге о извршеном претходном прегледу, и пописа радова који су после тога изведени на инсталацији;
- 2) преглед и испитивање спојнице на акумулатору, нивоа и густоће електролита у свакој ћелији, као и мерење капацитета акумулатора;
- 3) провера рада индикатора и управљачких елемената на дојавној централи, као и сва искључења и управљања технолошком опремом;
- 4) испитивање рада елемената за узбуђивање, предајника и пријемника даљинске сигнализације о пожару и о неисправности;
- 5) испитивање индикатора сметњи - симулирајући кварове на примарним водовима и уређајима за напајање енергијом;
- 6) провера рада сваког појединог јављача пожара према упутству произвођача;
- 7) преглед каблова, водова, разводних ормара, стезалки и разводних кутија (да су неоштећени и адекватно заштићени и означени).

Члан 74.

Поправка стабилне инсталације за дојаву мора се обавити ако се приликом било које контроле утврде одступања у раду и неисправности.

Члан 75.

Детаљан преглед свих саставних делова стабилне инсталације мора се вршити сваких пет година.

Мерења отпора изолације и уземљења је обавезно при чему употребљени напони мерних инструмената не смеју оштетити компоненте спојене на воду и каблове.

Члан 76.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

ОБРАЗАЦ КОНТРОЛНЕ КЊИГЕ ПРЕГЛЕДА И ИСПИТИВАЊА СТАБИЛНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ ЗА ДОЈАВУ ПОЖАРА

1. У контролну књигу, на посебним страницама, уписују се подаци о:
 - 1) испитивању акумулатора;
 - 2) локацији и броју дозволе за уградњу јонизацијских јављача;
 - 3) датуму обавезних замена појединих делова инсталације;
 - 4) прегледима, испитивањима, сметњама, поправкама и сл.
2. У контролну књигу уписују се: сигнализације пожара, кварова, испитивања, лажна узбуђивања, привремена искључења, датуми сервисирања и друга стања која се разликују од нормалног погонског стања.

ДАТУМ	ВРЕМЕ	ЗОНА	ДОГАЂАЈ	ПОТРЕБНИ РАДОВИ	ДАТУМ ДОВРШЕЊА РАДОВА	ПОТПИС ОДГОВОРНОГ ЛИЦА

ОБАВЕЗАН СЛЕДЕЋИ СЕРВИС _____
ПОТРОШНЕ ДЕЛОВЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ ОБАВЕЗНО ЗАМЕНИТИ _____